

حسام سلیمانی سوادکوهی
دانشجوی سال چهارم دوره دکتری عمومی دامپزشکی

حیوانات اگزوتیک (دست آموز غیر اهلی)

کردن به حیوانات و رعایت حقوق آن زبان بسته‌ها از ابتدای امر تا به حال سخن گفته و در کنار آن احکامی را در ارتباط با چگونگی برخورد و مسایل شرعی این حیوانات بیان کرده است. خوشبختانه در زمینه حیوانات اگزوتیک مشکل شرعی مطرح نشده و امکان پرورش برای دوستداران وجود دارد.

مقبولیت جامعه و کاربردی بودن حیوان:

مقوله پرورش این حیوانات از چند جنبه قابل بررسی است. یک دیدگاه در زمینه کارهای آزمایشگاهی است که می‌توان حیوانات اگزوتیک زیر شاخه پستانداران کوچک را در آن جای داد که همسترها و جربیل‌ها و... به علت شباهت ساختار ژنی به انسان (درمان دیابت و...) بسیار کارآمد می‌باشد و مقوله دیگر نگهداری آنها به عنوان حیوان خانگی مطرح می‌شود.

بسیاری از مقالات روز روانپزشکی به اصل درمان اختلالات اعصاب و روان با استفاده از حیوانات می‌پردازد و بطور جدی پیگیری می‌شود زیرا دستاوردهای جالبی داشته‌اند. به عنوان مثال درمان دمانس - آلزایمر - مشکلات هیجانی و... و این امر تا آنجا پیش رفته است که به شیوه‌گزینش حیوانات و سودهایی که هر کدام برای رفع نیازهای روحی بشری و درمان آنها دارد اشاره شده است. در ادامه این مبحث مطلبی را از کتاب «دکتر سینتیا چندلر» آثار

بحث حیوانات اگزوتیک و شرایط نگهداری و پرورش آنها زمانی ارزشمند است که ماهیت این موجودات و اصل مقبولیت در اجتماع آنها حل شده باشد. پس در این قسمت سعی می‌کنیم به تفصیل این موضوع را بررسی کنیم.

ارتباط دائم با حیوانات خانگی باعث کاهش مشکلات یادگیری در کودکان دارای ناتوانی و کاستی هوشی و برانگیختن کنش‌ها و واکنش‌های کرداری گفتاری و ناگفتاری در آنان می‌شود

حیوانات اگزوتیک که مدت زیادی از عمر نگهداری مدرن آنها در ایران نمی‌گذرد به چند شاخه تقسیم بندی می‌شوند البته این تقسیم بندی بر مبنای معیارهایی چون نوع منطقه - کشور یا محیط طبیعی زندگی آن حیوانات متفاوت است. به عنوان مثال نگهداری از گونه‌هایی از طوطی سانان در امریکای لاتین امری روتین و جزء حیوانات اهلی آن منطقه محسوب می‌شوند و برای طبابت این دسته از پرندگان از متخصص حیوانات اگزوتیک استفاده نمی‌شود و این درحالی است که در اکثر کتب معتبر دامپزشکی آن گونه عضوی از حیوانات اگزوتیک می‌باشد.

پس تقسیم بندی که می‌توان برای حیوانات اگزوتیک در ایران منظور کرد از این قرار است:
گروهی تحت عنوان پستانداران کوچک از جمله همستر - جربیل (پرشین جرد که بومی ایران است) و...
خزندگان از جمله مار - مارمولک - ایگوانا و ...
پرندگان زینتی از جمله طوطی - مینا و ...
پستانداران دریایی مثل دلفین - فوک دریای خزر و...
و آبزبان و...
برای پرورش یک حیوان باید چند نکته مد نظر قرار گیرد:
الف - نداشتن مشکل شرعی ب - مقبولیت جامعه ج - کاربردی بودن حیوان د - توجیه اقتصادی
نداشتن مشکل شرعی:
فرهنگ ایرانی و اعتقادات دینی ما مردم ایران همیشه از محبت

درمانی «سود جستن از حیوانات درمانی در امر مشاوره و روان درمانی» می‌آورم که تصدیق‌کننده مطالب و تاثیر جالب این حیوانات بر رشد کودکان را بیان می‌کند:

«اما باید دانست که آثار ارزشمند روان شناختی حیوانات دست‌آموز

فقط درباره‌ی آدم‌های مشکل‌دار و افراد دچار اختلال روان پزشکی صادق نیست. همدم بودن با حیوانات و گیاهان خانگی می‌تواند در رشد شناختی کودکان خردسال و نوجوان بسیار اثربخش و سودمند باشد.

در عمل بسیاری از واقعیت‌های تلخ و شیرین زندگی و «جبر بیولوژیک» این زندگی را نونهال، خود با همبسته بودن با طبیعت جاری کنارش، بسته به هوش خود، به سادگی می‌تواند بیاموزد. برای نمونه، اغلب پدران و مادران در آموزش واقعیت‌های جنسی - آمیزشی به

کودکان و نوجوانان خود مشکل دارند و در این زمینه سردرگم و درمانده می‌شوند.

نگهداری از حیوانات خانگی این مشکل را به آسانی غیر قابل‌تصور حل می‌کند و کودک می‌تواند با نگاهی همچون والد به حیوان خود، بردباری و شکیبایی جنسی را از گذر آموزش همین امر به حیوان غریزه‌مندش، فرا گیرد و از درگیر شدن در روابط جسورانه و گاه ویرانگر - به ویژه در سنین آغاز نوجوانی و جوانی - پرهیز نماید. مفهوم «نگاه و نوازش خوب و بد» را به کامل‌ترین صورت می‌توان در زمینه‌ی نگهداری از حیوانات خانگی دست‌آموز به کودک آموزش داد.»

همچنین اثبات آثار روزمره‌ای که حاصل از ارتباط دائم با آنها می‌باشد بدین شرح است: کاهش فشار خون و قند بالا از طریق کاهش کورتیزول و افزایش اندورفین - اکسی‌توسین، پرولاکتین، فیل اکتیک اسید و دوپامین.

از سایر موارد به:

• فرو نشاندن تنش و اضطراب بیماران دچار اختلال خلقی و دیگر اختلالات روان پزشکی

• افزایش اجتماع‌گرایی و کاهش فشار خون، ضربان قلب، و کردارهای پس‌رونده‌ی نامتناسب در بیماران دچار آلزایمر و دیگر دمانس‌ها

• کاهش و کنترل اپیزودهای اختلال افسردگی و یا نشانه‌های آن

در آزمون بک

• افزایش اعتماد به خویشتن؛ یاری‌رساندن به سازگار شدن کودکان بستری شده با شرایط بیمارستان و بهبود خلق پایین آنان

• کاهش تکان‌ها، کردار و جهش‌های تکراری، چرخیدن گرد اشیاء، فریاد و هیاهو نمودن‌ها، وضعیت بخشی دست‌ها در کودکان اوتیستیک و افزایش پیوستن آن‌ها به درمانگر، و آغاز به انجام و باز انجام کنش‌های درمانی و پاسخ‌دهی مناسب به آن‌ها

• کاهش مشکلات یادگیری در کودکان دارای ناتوانی و کاستی هوشی و برانگیختن کنش‌ها و واکنش‌های کرداری و گفتاری و ناگفتاری در آنان

• کاستن از حواس پرتی، درماندگی آموخته شده، اخم و قشقرق،

در عین افزایش تماس چشمی، و بهبود روابط هیجانی و رفتار با همسالان در کودکان دارای مشکلات هیجانی و کرداری می‌توان اشاره کرد. در ادامه بحث مقبولیت از دیدگاه جامعه باید شرایط نگهداری در محیط خانواده نیز بررسی شود به عنوان مثال نگهداری از گونه‌ای خاص جربیل به عنوان گونه شبزی شاید برای اعضای خانواده ایجاد مشکل کند یا خصوصیات ظاهری ایگوانا شاید مورد پسند عده‌ای نباشد و یا شرایط نگهداری از پرندگان زینتی باید عاطفی‌تر از سایرین باشد و این امر در نگهداری تمامی این حیوانات میسر نخواهد بود جز مقبولیت نزد خانواده پذیرنده و جامعه مرتبط.

در نهایت بررسی توجیه اقتصادی با توضیح‌های داده شده بر عهده شخص سرمایه‌گذار است. کارهای آزمایشگاهی در کشور ما رو به افزایش بوده و علاقه‌مندان به نگهداری از این حیوانات جالب نیز در سرتاسر این کهن‌گره زیبا بسیارند.

بسیاری از مقالات روز روانپزشکی به اصل درمان اختلالات اعصاب و روان با استفاده از حیوانات می‌پردازد و بطور جدی پیگیری می‌شود زیرا دستاوردهای جالبی داشته‌اند